

Spiegelen

Leerjaar

Klas 1, vmbo

Omvang

Ongeveer 12 weken bij verschillende lessen.

Vooraf

Al in de spiegel gekeken vanmorgen? De komende 12 weken kijk je telkens in de spiegel! Thuis, op school en overall!

Opdracht

Samen met je klasgenoten ben jij de komende weken bij verschillende vakken bezig met het thema Spiegelen. Je gaat jezelf fotograferen, je maakt lachspiegels, je leert hoe een spiegel gemaakt wordt, hoe je vormen kan spiegelen, hoe je met een spiegel je hersenen voor de gek kan houden en nog veel meer.

De resultaten van het project verzamel je in jouw Spiegelboek.

Jij bent dus de auteur en de vormgever!

Jullie boekjes krijgen een bijzondere plaats op de tentoonstelling in april die door leerlingen van 5 havo wordt georganiseerd.

Uitvoering

Na de introductie zijn er bij de verschillende vakken geregeld lessen over Spiegelen. Ook bij de kunstvakken zijn jullie met dit onderwerp bezig. De kunstvakopdrachten hoef je niet allemaal te doen, je kiest van de vijf opdrachten er vier uit. Tijdens de kunstlessen verzamel je ook het materiaal uit de andere lessen en werk je aan de inhoud en de vormgeving van je boekje.

Bij dit project hoort ook een culturele middag in museum de Zonnehof. We zijn daar een middag te gast om kennis te maken met de portretten van kunstenaar Emil Nolde.

Einddoel

Het maken, samenstellen en vormgeven van een boek over spiegelen.

Leerdoelen

- Plannen
Tijdens dit project is plannen erg belangrijk. Telkens moet er weer een onderdeel van je boekje klaar zijn. De docenten geven hiervoor aanwijzingen, maar jij bepaalt wanneer je dat gaat doen.

- **Reflecteren / Beoordelen**
Spiegelen is eigenlijk reflecteren, wie ben ik, wat doe ik en doe ik het goed of kan het beter? Bij elk onderdeel van het project hoort een specifieke vakbeoordeling, dit doet de desbetreffende vakdocent. Maar ook voor het geheel van het project en je uiteindelijke boekje krijg je een beoordeling. Eigenlijk ben jijzelf de meest belangrijke persoon in dit onderdeel: Je beoordeelt telkens je eigen werk of dat van medeleerlingen.
- **Samenwerken**
Bij de verschillende onderdelen zul je samen met je klasgenoten aan de slag gaan. Dat betekent dat je afspraken moet maken en verantwoordelijk bent voor onderdelen van de opdracht.

Je leert ook aan vakspecifieke vaardigheden bijvoorbeeld:

- Dat je hersens je bewegingen sturen
- Dat je spiegelbeelden kan construeren
- Dat er diverse dichtvormen bestaan
- En nog veel meer...

Eigen leerdoel / Vrije opdracht

Als je straks wat meer weet over spiegelen, weet je vast ook wat jij erg leuk vindt, waar jij goed in bent of wat je nog meer zou willen weten over spiegelen.

Bedenk met een groepje leerlingen een onderwerp dat jullie binnen het thema Spiegelen nog willen onderzoeken. Voor dit onderwerp zoeken jullie zelf de vakdocent op die dit kan begeleiden en samen met jullie kan beoordelen. De resultaten van deze activiteit komen ook in je boekje. Bedenk voor dit hoofdstuk zelf een titel.

Beoordelen en evalueren

Het project wordt op verschillende manieren beoordeeld:

Elk onderdeel van het Spiegelproject wordt beoordeeld door de desbetreffende vakdocent. Deze criteria zijn te vinden bij de verschillende opdrachten. Je docent geeft aan hoe het meetelt.

De algemene vaardigheden plannen en samenwerken beoordeelt je zelf en de docent die jou begeleider was bij de vrije opdracht beoordeelt jou ook. Het beoordelingschema kun je vinden op de pagina 'Beoordelen vaardigheden'.

In je boekje komt ook een pagina waarop medeleerlingen, docenten en bezoekers van de tentoonstelling kunnen schrijven wat ze van jou boekje vinden.

Productbeoordeling

Het boekje dat je maakt wordt beoordeeld op de inhoud en op de vormgeving. (Voor de beoordeling van de inhoud zie beoordelen en evalueren.) In klassenverband beoordelen we de vormgeving van je boekje. Zie hiervoor het beoordelingschema op de pagina 'Beoordelen vormgeving'.

Wat heb je nodig?

- Elke les neem je je verzamelmap mee waarin al je spullen zitten die je tijdens het project gemaakt hebt. Deze map krijg je bij de introductie van het project.
- pen, potlood, geodriehoek
- schaar, lijm, fineliner

Je docent geeft aan welke materialen er voor zijn vak nodig zijn.

Andere materialen die je nodig hebt zijn bijvoorbeeld:

- internet
- spiegelend folie
- afbeeldingen

Werkwijze

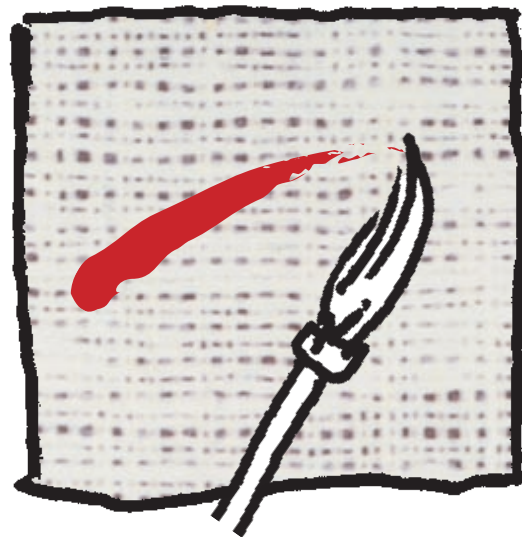
Je boekje bestaat uit de verschillende onderdelen die tijdens Spiegellessen aan de orde komen. Welke onderdelen dat allemaal zijn, zie je bij de inhoudsopgave van het boekje. Elk onderdeel dat je afgerond hebt laat je afvinken bij de vakdocent. Als je inhoudsopgave

helemaal afgevinkt is, betekent dat dat de inhoud van je boekje in ieder geval in orde is.

- Het project begint met de introductie. Maak van deze activiteiten (aan)tekeningen.
- Je volgt de lessen die door de docenten gegeven worden over het thema Spiegelen.
- De resultaten van deze lessen bewaar je goed! Want deze materialen vormen de inhoud van je Spiegelboek.
- Je maakt de diverse opdrachten die bij het project horen. Ben je klaar met een onderdeel? Laat het afvinken door je docent.
- De inhoudsopgave (zie bijlage: Inhoudsopgave) van het boekje geeft duidelijk aan wat er in jouw boekje komt te staan. Je kan zo kijken of je de inhoud compleet hebt.
- Heb je al het materiaal verzameld en de kunstopdrachten klaar? Dan kan je beginnen met het vormgeven van je boekje.
- Tijdens de afsluiting van het project, presenteer je 1 pagina.
- Lever deze pagina in bij de 5 havo leerlingen die de tentoonstelling organiseren. Zij maken van al deze pagina's het Spiegelboek.

Tips

- Vind je het moeilijk om voor de vrije opdracht iets te bedenken? Maak een mindmap (woordspin) rondom het thema Spiegelen en je zult zien het komt vanzelf...
- Verzamel tijdens de themaweken telkens afbeeldingen, foto's, informatie rondom het thema, die kan je goed gebruiken bij de opdrachten, maar ook tijdens het vormgeven van je boekje.

Bijlage planning

Planning leerlingactiviteiten	Tijd (wk nr.)	Aantal Lessen
Introductie van het project en bijbehorende activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> • (aan)tekeningen van de activiteiten • uitleg van de opdracht(en) • luisteren naar verhaal • kijken naar demonstratie spiegel maken • in duo's portret tekenen • kijken naar presentatie spiegelende voorwerpen met betekenis 	1	2
Spiegelende vormen: <ul style="list-style-type: none"> • Kijken naar demo • Luisteren naar uitleg • Individueel werken 	1	2
<i>Kunsvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • korte uitleg opdrachten • terugblik op spiegelende vormen • leerlingen kiezen opdrachten • opdrachten uitvoeren 	1	1 per wk
Iemand met hersens <ul style="list-style-type: none"> • centrale uitleg hersenen • practicum 	1	1
<i>Kunsvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Terugblik op iemand met hersens • opdrachten uitvoeren 	2	1
Mirror mirror on the wall <ul style="list-style-type: none"> • woorden geleerd • uiterlijk presenteren • elkaar spiegelen • presenteren spiegelbeeld • sprookje lezen • sprookje uitbeelden 	2	2
Narcissus ziet zijn spiegelbeeld <ul style="list-style-type: none"> • periode keizen • voorbereiden • verhaal schrijven 	2	2
<i>Kunsvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik Narcissus ziet zijn spiegelbeeld • Mirror mirror on the wall • opdrachten uitvoeren 	3	1
Als ik in de spiegel kijk, gedicht over jezelf <ul style="list-style-type: none"> • leerlingen schrijven gedichten • leerlingen presenteren gedichten • beoordeling 	3	2

Planning leerlingactiviteiten	Tijd (wk nr.)	Aantal Lessen
Der deutsche Spiegel <ul style="list-style-type: none"> • artikelen lezen • cartoons bespreken • uitspraak oefenen 	3	1
<i>Kunsvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik gedichtenschrijven • Deutsche spiegel • Uitleg vrije opdracht, groepjes maken • opdrachten uitvoeren 	4	1
Ik zie ik zie wie <ul style="list-style-type: none"> • kijken naar presentatie • opdrachten uitvoeren • presenteren 	4	1
Vrije opdracht <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen werken bij desbetreffende vakdocent • op moment naar keuze 	4	Bepalen llnzelf
<i>Kunsvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik ik zie ik zie wie • Vrije opdracht • Opdrachten uitvoeren 	5	1
Culturele middag <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen volgen museum programma • Leerlingen proberen zelf de werkwijze van Emil Nolde uit 	5	3
Vrije opdracht <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen werken bij desbetreffende vakdocent op moment naar keuze 	5	Bepalen llnzelf
<i>Kunsvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik culturele middag • Vrije opdracht • Opdrachten uitvoeren 	6	1
Lachspiegels maken <ul style="list-style-type: none"> • Luisteren naar uitleg • Opdracht uitvoeren 	6	1
Trampoline springen <ul style="list-style-type: none"> • Luisteren naar uitleg • Vragen maken • Opdracht uitvoeren 	6	1
Vrije opdracht <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen ronden werken bij desbetreffende vakdocent af op moment naar keuze 	6	Bepalen llnzelf

Planning leerlingactiviteiten	Tijd (wk nr.)	Aantal Lessen
<i>Kunstvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik lachspiegels maken • Vrije opdracht • Trampoline springen • Opdrachten uitvoeren: lachspiegel portretten 	7	1
<i>Kunstvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Inhoud boekjes compleet? Eventueel thuis afmaken en omslag ontwerpen • Uitvoeren opdrachten 	8	1
<i>Kunstvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Boekjes maken, 	9	1
<i>Kunstvakken</i> <ul style="list-style-type: none"> • Boekjes maken 	10	1
De finale <ul style="list-style-type: none"> • Presenteren mooiste pagina • Reacties collega's en medeleerlingen 	11	1
Tentoonstelling geregeld door 5 havo leerlingen	12	1

Inhoudsopgave

Samenstelling en vormgeving:

- Introductieactiviteiten
verhaal narcissus / proefjes / kunstbeschouwing / spiegelend voorwerp met betekenis
- Dit ben ik!
gespiegeld portret
- Als ik in de Spiegel kijk... gedicht over jezelf
geschreven gedicht
- Der deutsche Spiegel
jou gewoonten en Duitse gewoonten / weerspiegel je Duitse uitspraak
- Lachspiegels
foto's van de techniek opdracht
- Lachspiegelportretten
Kijk in je eigen spiegel
- Mirror, mirror on the wall
moment uit het sprookje
- Spiegeltje, spiegeltje aan de wand
illustraties kunstvakken bij sprookje
- Door de spiegel
Jij en Narcissus
- Hersens voor de spiegel
onderzoek over bewegingen en hersenen
- Ik wou dat ik die ander was
Je ideale zelfportret
- Gespiegelde vormen
Het construeren van spiegelbeelden
- Trampoline springen, elkaar Spiegelen
synchroon bewegen / verslag met foto's
- Ik zie, ik zie... Wie?
een reflectie opdracht
- Eigen opdracht titel:
- Pagina Beoordelen
- In de spiegel van een ander
Reacties van medeleerlingen, docenten en bezoekers

1. Dit ben ik!

Verschijningsvorm:	tweedimensionaal
Beeldende aspecten:	compositie, licht, kleur, symmetrie, sfeer
Techniek:	fotograferen, photoshop
Materiaal:	camera, computer, photoshop programma

Opdracht

Maak een symmetrisch zelfportret.

Vorbereiding

1. Bekijk je gezicht in de spiegel.
- Maak een portret tekening op een lege pagina uit je boekje.
In dit portret is je gezicht is en face te zien.
Bepaal zelf materiaal en techniek.

Onderzoek

1. Omschrijf jezelf in 4 zinnen. Bijvoorbeeld: Ik ben Jannick. Meestal vind ik het leuk om naar school te gaan. Vaak ben ik vrolijk, maar 's morgens vroeg niet. En al helemaal niet als ik voor de klas iets moet presenteren.
2. Vraag aan minimaal 2 medeleerlingen of ze jou in je beschrijving herkennen.
3. Zoek een afbeelding die je vindt passen bij de 4 zinnen die je opgeschreven hebt.

Uitvoering

1. Scan de afbeelding in.
2. Fotografeer jezelf met een digitale camera.
3. Bewaar je zelfportret digitaal.
4. Spiegel je portret met behulp van Photoshop.
5. Voeg je achtergrond en je portret samen.
6. Bewaar het uiteindelijke resultaat digitaal.
7. Print je portret op max. 19 x 24 cm.
8. Beoordeel je portret met behulp van het beoordelingschema.

Beoordeling

In hoeverre is het portret een verbeelding van jezelf?	++	+	+-	-	--
In hoeverre vormen portret en achtergrond een eenheid?	++	+	+-	-	--
In hoeverre zijn materialen en technieken goed toegepast?	++	+	+-	-	--

2. Ik wou dat ik die ander was

Verschijningsvorm:	tweedimensionaal
Beeldende aspecten:	compositie, kleur, kleurtoon, sfeer
Techniek:	tekenen, schilderen
Materiaal:	kopie van pasfoto, oliepastel, terpentijn, doek

Ik wou dat ik
een spiegel is een muur
die terugkijkt – zonder
knippen blijf ik staan
en staar ik iemand aan

hij maakt zijn mond nog mooier
zijn ogen lachen in het glas
ik wou dat ik die ander was

voor de spiegel of alleen
ben ik even wie ik wil
maar op school en op een foto
sta ik zo angstig stil

hans hagen

Heb jij dat nou ook? Op een foto zie je er altijd heel anders uit dan je er in werkelijkheid uitziet... Als ik 's morgens voor de spiegel sta dan ben ik best tevreden, maar zie ik een foto, dan denk ik "Dit is niet waar... mijn ogen zijn veel blauwer en mijn tanden staan zo scheef nog niet..."

Opdracht

Maak je ideale zelfportret.

Vorbereiding

1. Neem een pasfoto mee naar school.
2. Vergroot je pasfoto tot ongeveer 20 bij 24cm.
3. Beschrijf kort hoe jou ideale zelfportret er uit zou moeten zien. Kies voor deze beschrijving zelf een manier. Het kan in dichtvorm, sms taal, mindmap, maar je kan het ook zoeken in een bijzonder papiersoort, of in letters die zo groot zijn dat je de hele pagina uit je boekje er mee vult.

Uitvoering

1. Teken en schilder over je kopie je ideale portret.

Beoordeling

In hoeverre is het portret je ideale zelfportret?	++	+	+-	-	--
Zeggingskracht	++	+	+-	-	--
In hoeverre zijn materialen en technieken goed toegepast?	++	+	+-	-	--

3. Spiegeltje, spiegeltje aan de wand

Verschijningsvorm:	tweedimensionaal
Beeldende aspecten:	compositie, licht, kleur, sfeer, lijnvoering, vormgeving tekst en beeld
Techniek:	illustreren, tekenen, schilderen, collage maken, tekst en beeld combineren
Materiaal:	fineliner, ecoline, potlood, inkt, collagemateriaal

Opdracht

Ontwerp en maak illustraties bij het door jou gekozen gedeelte uit het sprookje Spiegeltje spiegeltje aan de wand.

Vorbereiding

1. Deel je verhaaltje op in momenten.
2. Kies 2 of 3 momenten uit die jij wil verbeelden.
3. Verzamel plaatjes die wat betreft sfeer of voorstelling bij jou verhaaltje passen.
4. Plak deze plaatjes in je boekje.

Uitvoering

1. Maak illustraties bij de door jou gekozen momenten. Bepaal zelf welke materialen het best bij jou illustraties passen. Overleg hierover met je medeleerlingen.

Beoordeling

In hoeverre zijn je illustraties verbeelding van de tekst?	++	+	+-	-	--
Zeggingskracht	++	+	+-	-	--
In hoeverre zijn materialen en technieken goed toegepast	++	+	+-	-	--

4. Als ik in de spiegel kijk

Gedichten over jezelf

Opdracht

Schrijf een gedicht over jezelf.

Je kijkt als het ware in een spiegel.

Laura is een meisje uit Nieuw Zeeland, dat als zesjarige al begon met gedichten te schrijven.

Haar gedichten rijmen een beetje en ze zijn vaak grappig. Lees het zelf maar:

Zand

Mijn vel is zo glad
als een glanzend tafelblad.
Als mijn moeder mij streelt
is haar hand
van zand
Mijn vel is zo glad
als wrakhout dat
bij Otaki is aangespoeld.
Geweld van golven -
en zand maakt het glad
als de veren van een meeuw.

Laura Ranger (zes jaar)

Vorbereiding

Kies een lichaamsdeel waarover je wel wat te melden hebt.

1. Mijn
2. Hoe is het
3. Een regel die begint met 'als'
4. Wat gebeurt er dan
5. Mijn met een ander kenmerk erbij
6. Hoe is het (maar iets anders dan regel 2)

Je hoeft dit schema niet heel strak te gebruiken. Daan vond bijvoorbeeld vier regels wel genoeg.

Mijn hersens
Zijn heel erg stout
Als ik nadenk
Word ik slim

Daan (6 jaar)

Mijn haar
Mijn haar is zo ruig als een piraat
Als ik mijn haar kam
Wordt het zo glad als een wolk
En als ik door ga, gaat het raar zitten
Mijn haren zijn blond en krullend
Ze hangen voor mijn ogen

Stijn (10 jaar)

Uitvoering

1. Maak voor jezelf een mindmap over karaktereigenschappen. Deze mindmap kan je gebruiken voor je gedicht.

2. Schrijf je "ik ben" gedicht.

Een 'ik ben' gedicht

Ik ben (twee speciale karakteristieken van jezelf)
Ik vraag me af (iets waar je nieuwsgierig naar bent)
Ik hoor (een denkbeeldig geluid)
Ik zie (een denkbeeldig iets)
Ik wil (wat je werkelijk zou willen)
Ik ben (herhaling eerste regel)

Tweede couplet

Ik doe alsof ik...
Ik voel (iets denkbeeldigs)
Ik raak... aan (weer denkbeeldig)
Ik ben bang voor (waar je werkelijk bang voor bent)
Ik huil als ik...
Ik ben...

Derde couplet

Ik begrijp (iets waarvan je weet dat waar is)
Ik zeg (iets waar je in gelooft)
Ik droom dat...
Ik probeer (werkelijkheid)
Ik hoop dat...
Ik ben...

Presentatie

Een aantal leerlingen lezen hun gedicht voor aan de klas.

Beoordelen

Je docent schrijft een beoordeling over je gedicht in je boekje. Hij zal daarbij letten op:

© stichting Taalvorming en Taaldrukken

© Laura Ranger, Laura's gedichten, uitgave De Bezige Bij vertaling Guus Middag en Gerrie Bruil.

5. Ik zie, ik zie... wie?

Algemene introductie

Je zit inmiddels al weer een tijdje op de middelbare school. Hopelijk voel je je al helemaal thuis. Toch zijn er telkens weer veranderingen. Misschien wordt jij daar diep van binnen wel onzeker van. Misschien denk je, ik zie wel hoe het gaat...

Opdracht 1

- Je docent laat jullie een korte presentatie zien. Let goed op elkaars reactie!
- Schrijf 3 reacties op

.....

.....

.....

Opdracht 2

- Geef antwoord op de volgende vragen

Waar ben ik goed in?

Wat vind ik leuk aan mijzelf?

Hoe reageer ik als iemand mij afkraakt?

- Presenteer je antwoorden aan de groep.

Opdracht 3

- Geef antwoord op de volgende vragen

Waar ben ik slecht in?

Waar schaam ik mij voor?

Hoe reageer ik als ik een complimentje krijg?

- Presenteer je antwoorden aan de groep.

Opdracht 4

- Je krijgt een blanco kaartje. Schrijf op dit kaartje een compliment voor de leerling die naast je zit. Geef deze leerling het kaartje.
- Maak voor jezelf deze zin af: "Ik ben trots op"

6. Vrije opdracht Spiegelen

Opdracht

1. Maak groepjes van 3 leerlingen.
2. Bespreek welke projectlessen jullie interessant vonden.
3. Kies een onderdeel van een van deze lessen.
4. Beschrijf wat je hiervan verder wilt onderzoeken.
5. Overleg met de betreffende docent tijdens het lesuur van dat vak.

Uitvoeren

1. Voer de door jullie bedachte opdrachten uit. Kies een moment in overleg met jullie docent.
2. De resultaten van deze opdracht komen ook in het boekje.
3. Bedenk zelf een titel, vermeld deze titel ook in de inhoudsopgave

Beoordeling

Deze opdracht wordt beoordeeld met behulp van het beoordelingschema plannen en samenwerken op de pagina Beoordelen.

De beoordelingseisen voor het vakinhoudelijke deel spreken jullie af in samenwerking met de docent die jullie begeleid.

7. Als jij in de spiegel kijkt zie je iemand met hersens !

Maar dat wist je natuurlijk al.

De docent zal je zo eerst uitleggen hoe je hersens werken; hoe zij je bewegingen sturen.

Daarna ga je dat testen, maar niet zoals je gewend bent!

Je zal deze les merken dat je je hersens voor de gek kunt houden.

Maar jou hersens laten zich niet lang misleiden, jij leert snel!

Blijf nog even nieuwsgierig, lees nog niet verder en luister eerst naar de theorie over de 'regelcentrale in jou bovenkamer': je hersens.

Wat gaan we onderzoeken?

We onderzoeken of onze hersenen onze bewegingen altijd goed sturen.

We onderzoeken ook of onze hersenen daarin bijleren.

Aan de slag

Je hebt nodig: een spiegel, een doos met een gat, horloge met secondewijzer, papier en een potlood.

- 1 Voer de proef met z'n tweeën uit. Maak de proefopstelling zo, zoals de docent hem zal demonstreren.
- 2 Leg de tekening van de volgende pagina (met de sterren) zo, dat je die alleen in de spiegel kunt zien.
- 3 Jij houdt nu de spiegel en je potlood vast. De ander de stopwatch/het horloge.
- 4 Terwijl de ander de tijd opneemt, ga jij tekenen: precies tussen de binnenste en buitenste ster in, helemaal rond.
Hierbij mogen elleboog, onderarm en hand de tafel niet raken.
- 5 De waarnemer noteert in de tabel de tijd die jij erover gedaan hebt om rond te komen en ook het aantal malen dat het potlood buiten de lijntjes is gekomen.
- 6 Herhaal dit per persoon minstens drie keer.

Wat neem je waar?

Poging	Aantal seconden	Aantal fouten
1		
2		
3		
(4)		
(5)		

- 1 Wat zie je gebeuren met de tijd die nodig is om rond de ster te gaan als je dit meerdere keren doet?

.....

- 2 Wat zie je met het aantal fouten per ronde gebeuren?

.....

- 3 Hoe zou je de antwoorden op vraag 1 en 2 kunnen verklaren?

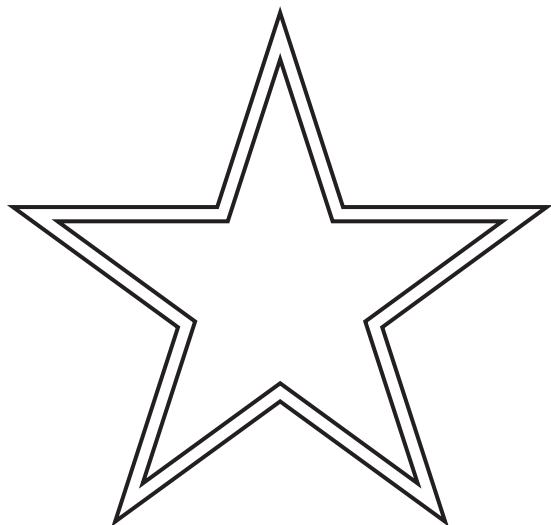
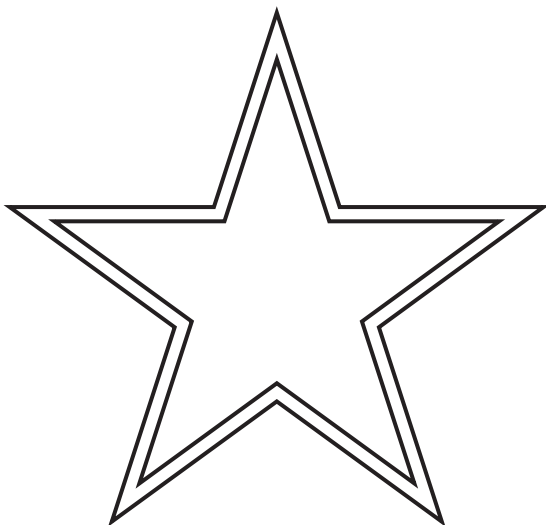
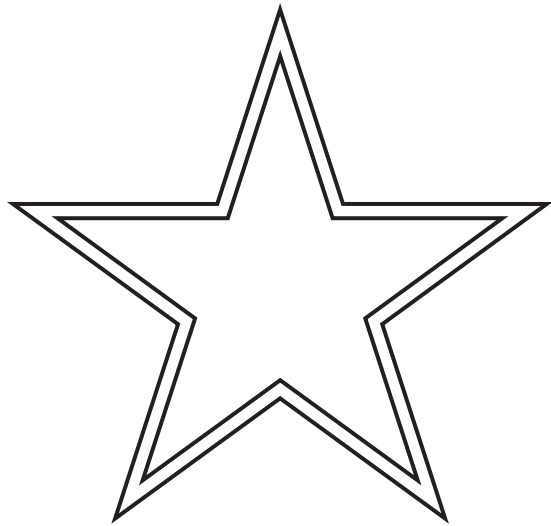
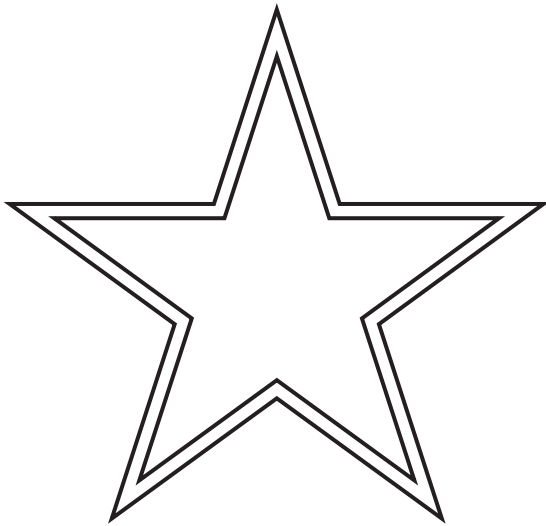
.....

.....

- 4 Is het, nadat je dit proefje hebt gedaan, ook makkelijker om andere tekeningen via een spiegel te maken?

5 Waarom zou een tandarts geen moeite met dit proefje hebben?

.....

8. Der deutsche Spiegel

De meeste Nederlanders hebben een bepaald beeld van Duitsers. Sommigen denken, dat ze heel veel bier drinken. Anderen vinden dat ze dik zijn. Weer anderen denken dat ze geen Nederlands willen spreken. Maar zal dat nu echt zo zijn?! We gaan ons er nu eens echt in verdiepen.

Opdracht 1:

1. Maak groepjes van 4 leerlingen
2. Lees de artikelen over typisch Duitse gewoontes. Noteer de Duitse gewoonten op het bijgevoegde vel.
3. We gaan nu in de spiegel kijken. Hoe is het met deze gewoontes in Nederland? Noteer de Nederlandse gewoontes.
4. Beschrijf in de derde kolom welke gewoonte je beter vindt en waarom.
5. Bespreek klassikaal een of meerdere van deze gewoontes.

Opdracht 2:

1. Bekijk de cartoons waarop te zien is hoe Nederlanders over Duitsers denken.
2. Een aantal leerlingen schrijven hun reactie op deze cartoons op het bord.
3. Heb jij een andere mening? Schrijf het erbij!
4. Bespreek met elkaar de diverse meningen. Stel eventueel je eigen mening bij.
5. Maak individueel een kort verslag. Wat vond je van de cartoons? Wat heb je in deze les geleerd? Wat vond je interessant? Is je mening veranderd? (ca. 250 woorden)

Opdracht 3:

1. Vorm duo's en lees met elkaar de tekst die je gekregen hebt.
2. Stel binnen je duo een lezer en een luisteraar aan.
3. De lezer leest de tekst. De luisteraar noteert de woorden die volgens hem niet goed uitgesproken worden.
4. spiegel de uitspraak van de lezer met de verbeteringen van de luisteraar.
5. Noteer op het blad wat volgens jullie de beste uitspraak is. Schrijf de woorden op zoals je ze uitspreekt.

Gewoonte Duitsland	Wij in Nederland	Wat is beter? Waarom?
1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....
6.
.....

Gewoonte Duitsland

Wij in Nederland

Wat is beter? Waarom?

7.
.....
8.
.....
9.
.....
.....
10.
.....
11.
.....
12.
.....
13.
.....
14.
.....
15.
.....
16.
.....
17.
.....
18.
.....

9. Gespiegelde vormen

Voor deze les heb je nodig:

Getal & Ruimte 1 vmbo-T / havo deel 2 Hoofdstuk 10.2 werkboek: opgave 19 t/m 35

De overige materialen krijg je van de docent: opdracht bladen, spiegels, schrijfbladen(lijnen), blanco vellen

Intro

- Volg de **introdactie**: Kijken in de spiegel
- Bekijk de voorbeelden.
- Bespreek met elkaar deze voorbeelden: zijn er nog meer?

Demo

- Bekijk de demonstratie die de docent geeft.
- Aan de hand van die demonstratie **beschrijf** je:
 - Welke materialen worden gebruikt?
 - Wat heb je waargenomen?
 - Wat is jouw conclusie?

Ook maak je een tekening van deze demo.

Centrale uitleg

- Luister naar de uitleg over de volgende woorden.
 - symmetrisch
 - symmetrieas
 - spiegelas
- **Beschrijf** nu de betekenis van de bovenstaande woorden betekenen.
- Luister naar de uitleg over het onderwerp: spiegelbeelden construeren m.b.v. een geodriehoek.

Opdrachten

- Maak de opdrachten 19 t/m 35.

Evalueren

Schrijf in enkele zinnen op wat je van deze 2 lessen hebt geleerd en hoe je het vond.

Beoordeling

Bepaal nu met elkaar(per groepje) wat ieder voor cijfer krijgt voor:

Algemeen:

Inzet (heb je goed meegedaan?)

.....

Heb je netjes getekend en geschreven?

cijfer:

Demo

Begrijpen anderen je beschrijving van de demo?

cijfer:

Is je conclusie duidelijk?

Centrale uitleg

Begrijpen de anderen wat je hebt opgeschreven van:

Wat is symmetrisch?

Wat is een symmetrieas?

Wat is een spiegelas?

cijfer:

Opdrachten

Laat **jouw** groep je een cijfer geven voor alle opdrachten.

Bepaal het cijfer door te letten op het volgende:

Zijn de lijnen met potlood getekend?

Zijn de tekeningen met liniaal getekend?

Zijn de tekeningen netjes ingekleurd?

Zijn er geen fouten in de tekeningen?

cijfer:

Eindcijfer:

Tel de cijfers bij elkaar op.

Deel het totale cijfer door 4

eindcijfer:

Beoordeling door docent

cijfer:

10. Mirror, mirror on the wall

Vorbereiding:

Leer de lijst met woorden en zinnen over het uiterlijk.
Neem van thuis een kleine spiegel mee.

Opdracht 1

1. Presenteer je uiterlijk aan je medeleerling door in de spiegel te kijken. Maak gebruik van de nieuwe woorden die je geleerd hebt.
2. Verbeter elkaar zonodig en wissel daarna de rollen om.

Opdracht 2

1. Spiegel elkaar: Bekijk elkaar goed en vertel elkaar hoe de ander eruit ziet.

Er hangt een grote spiegel voor in de klas.

2. Een aantal leerlingen presenteren om de beurt hun spiegelbeeld aan de klas. Maak gebruik van de woorden die je geleerd hebt en let goed op je uitspraak.

Opdracht 3

De klas leest met elkaar het sprookje Mirror Mirror on the wall.

1. Beschrijf de diverse karaktertrekken van de dwergen.
2. Welke kenmerken zie je in elkaar terug?
3. Stel groepjes met ongeveer 3 leerlingen samen.
4. Kies met elkaar een moment uit het sprookje.
5. Speel dit moment na. Je wordt beoordeeld op uitspraak en woordkeus.

11. Trampoline springen, elkaar spiegelen

Opdracht

Maak een groep- springnummer waarbij je 4 verschillende sprongen allemaal 2x springt.

Let op: er moet gespiegeld gesprongen worden!!! Dit heet synchroon springen.

Vorbereiding

- Maak 2 groepen die allebei even groot zijn.
- Leg met je groepje een dikke mat klaar met een minitrampoline ervoor! Zorg ervoor dat wat je klaar legt, precies tegenovergesteld is van het andere groepje!

Vraag: kan er zoals alles nu klaar ligt, gespiegeld gesprongen worden?

Antwoord:

Vraag: Hoe moet er gevangen worden, zodat er geen ongelukken gebeuren?

Antwoord:

Uitvoering

- Kies vier verschillende sprongen die je als groepjes gaat springen.
- Zorg ervoor dat je steeds tegelijk met iemand anders van het andere groepje dezelfde "gespiegelde" sprong maakt.
- Spring elke sprong 2 keer.
- Houd tussen de verschillende soorten sprongen steeds 15 seconden rust.
- Maak afspraken over het wisselen van de vangers.

12. Narcissus ziet zijn spiegelbeeld

Het verhaal van Narcissus gaat over iemand die zichzelf erg mooi vond. Hij keek graag naar zijn eigen spiegelbeeld. Toen hij zijn spiegelbeeld in het water zag, vond hij het zo mooi, dat hij die persoon graag een kus wou geven. Helaas viel hij hierdoor in het water en verdronk.

Als je in de spiegel kijkt, kunnen je gedachten soms wegdwalen. Je kan gaan piekeren, of mijmeren. Door de eeuwen heen hebben mensen zo zitten staren. De mens heeft ook in het verleden te maken gehad met problemen en zorgen.

Opdracht

In deze opdracht ga jij je inleven in het leven van iemand uit het verleden.

Je schrijft een spannend verhaal waarin jij je verdiept in de problemen van die persoon.

Vorbereiding

- Bekijk de tijdbalk met de bijbehorende periodes.
- Kies een periode uit die je interessant vindt, of waar je al wat van af weet.

Onderzoek

- Bedenk een man / vrouw / jongen / meisje die in de door jouw gekozen periode geleefd zou kunnen hebben.
- Maak een duidelijke beschrijving van zijn of haar leefwereld.
- Beschrijf kort de zorgen of problemen die jouw verzonnen persoon zou kunnen hebben gehad.
- Zoek afbeeldingen van mensen uit die periode.

Uitvoering

Schrijf een leuk, mooi en spannend verhaal over jouw verzonnen persoon. Denk hierbij aan de zorgen en problemen die je al bedacht had.

Beoordeling

Klopt jouw tijdsbeeld?	++	+	+ -	-	- -
Passen de problemen in jouw tijdsbeeld?	++	+	+ -	-	- -
Is het een spannend verhaal?	++	+	+ -	-	- -

13. Lachspiegels maken

Intro

- Volg de introductie over lachspiegels.
- Bekijk de voorbeelden.

Demo

- Bekijk de demonstratie die de docent geeft en maak er een tekening van.
- Aan de hand van die demonstratie **beschrijf** je:
 - Welke materialen worden gebruikt?
 - Wat heb je waargenomen?
 - Wat is jouw conclusie over het ontstaan van vervorming?

Centrale uitleg

- Luister naar de uitleg over de materialen.

Opdrachten

- Maak met behulp van de materialen jouw lachspiegel. Je bepaalt zelf hoe hard je wil lachen.

Beoordeling

Gebruik materiaal en techniek

Zorgvuldig werken

Beschrijving van de demonstratie

14. Portret in de lachspiegel

Verschijningsvorm:	tweedimensionaal
Beeldende aspecten:	compositie, kleur, vormsoorten, bladspiegel
Techniek:	tekenen
Materiaal:	lachspiegels, tekenmateriaal

Opdracht

Kijk in je lachspiegel en teken diverse zelfportretten.

Vorbereiding

Maak diverse schetsjes met fineliner op een vel. Let op een goede bladspiegel.
Zorg voor een grote verscheidenheid.

Uitvoering

Maak je portretten met diverse materialen.

Beoordeling

Bladspiegel	+	+	+	+	-	-	-
Diversiteit portretten	+	+	+	+	-	-	-
Materiaal en techniek	+	+	+	+	-	-	-

15. Op een sokkel

Verschijningsvorm:	drie dimensionaal
Beeldende aspecten:	voorstelling, vormsoorten, kleur, functie
Materiaal en techniek:	vrij

...Kunst moet van zijn sokkel... Een uitspraak waarmee mensen aangeven dat ze vinden dat kunst zo vaak ver boven mensen uitstijgt. Het wordt bijna iets heiligs. Terwijl dat juist niet moet, het is er voor de mensen.

...Een passende sokkel kan een beeld beter of juist mooier maken... Met een sokkel kan je een beeld vaak ook beter zien. Het woord sokkel kan je ook omschrijven als voetstuk. Het is een mooie manier om een beeld te presenteren.

Met welke uitspraak ben jij het eens? Schrijf je antwoord hieronder op.

.....

.....

.....

Opdracht

Ontwerp en maak een sokkel voor een spiegelend voorwerp.

Let op: De vormgeving van je sokkel moet passen bij je voorwerp.

Je doet van tevoren onderzoek naar de vormgeving van de sokkel.

Het geeft je beeld meerwaarde als het ook een voorwerp is dat betekenis voor jou heeft.

Lees het volgende voorbeeld:

...Ik heb gekozen voor een blikje. Het is een blikje met babyzalf. Dat blikje heb ik van mijn oma gekregen. Zij heeft dit tijdens de oorlog gebruikt. In die oorlog werd ook mijn vader geboren...

Vorbereiding

1. Kies een voorwerp dat spiegelend is.
2. Maak een beschrijving van je voorwerp. Let op de volgende onderdelen: vorm, kleur, huid, geschiedenis, waarde, materiaal.

Onderzoek

1. Maak een schetsvel met verschillende ideeën en schetsen over de sokkel. Schrijf erbij hoe je de sokkel afstemt op je voorwerp.
2. Maak eventueel verschillende materiaalproefjes en kies het beste materiaal.

Uitvoering

Maak nu je werkstuk.

Maak foto's van je werkstuk.

Bewaar deze foto's voor je boekje.

Beoordeling

Bestaat je onderzoek uit diverse ideeën en schetsen?	++	+	+ -	-	- -
Is de sokkel op het voorwerp afgestemd?	++	+	+ -	-	- -
Hoe heb je materialen en technieken gebruikt?	++	+	+ -	-	- -

16. Beoordelen vaardigheden

Criteria	Plannen en organiseren			
Werk plannen	Ik begrijp de opdracht en weet wat ongeveer het resultaat moet zijn. Ik kan zelfstandig mijn werk indelen	Ik begrijp de opdracht en weet wat ongeveer het resultaat moet zijn. Ik kan met hulp mijn werk indelen	Ik heb intensieve hulp nodig bij het begrijpen van de opdracht en bij het indelen van mijn werk.	Ik ga gewoon aan de slag en zie wel waar ik uitkom.
Planning bewaken en bijstellen	Ik controleer of ik op schema lig en los een eventueel planningsprobleem op.	Ik controleer regelmatig of ik op schema lig en heb moeite met het vinden van een oplossing voor een planningsprobleem.	Ik heb intensieve hulp nodig bij het controleren van de planning en bij het vinden van een oplossing bij een planningsprobleem.	Ik werk chaotisch en houd geen rekening met de planning

Ik wil nog leren:

Criteria	Samenwerken			
Afspraken nakomen	Ik kom alle gemaakte afspraken na.	Ik kom meestal de gemaakte afspraken na.	Ik noteer de gemaakte afspraken maar kom ze niet altijd na.	Ik noteer zelden een afspraak.
Verantwoordelijkheid nemen	Ik voel me zeer verantwoordelijk voor het resultaat van de groep en lever daaraan mijn bijdrage.	Ik voel me vaak verantwoordelijk voor het resultaat van de groep. Ik lever hieraan mijn bijdrage.	Ik voel me pas verantwoordelijk voor het resultaat van de groep als ik daarop word aangesproken.	Ik voel me zelden verantwoordelijk voor het resultaat van de groep. Ik reageer negatief als ik op mijn verantwoordelijkheid word aangesproken.
Omgaan met kritiek	Ik pas mijn gedrag of werk aan als kritiek terecht is. Ik voel me niet als persoon aangevallen.	Ik pas regelmatig mijn gedrag of werk aan als kritiek hierop terecht is. Ik voel me zo nu en dan als persoon aangevallen	Ik pas mijn gedrag of werk soms aan als kritiek hierop terecht is. Ik voel me vaak als persoon aangevallen.	Ik pas zelden mijn gedrag of werk aan als kritiek hierop terecht is. Ik word boos of onverschillig.

Ik wil nog leren:

17. Beoordeling vormgeving

Vormgeving boek door leerling

Is er sprake van een eenheid tussen tekst en beeld	++	+	+-	-	--
Hebben de pagina's een goede bladspiegel?	++	+	+-	-	--
Vormen de afzonderlijke pagina's samen een geheel?	++	+	+-	-	--
Is het boek netjes afgewerkt?	++	+	+-	-	--

Vormgeving boek door docent

Is er sprake van een eenheid tussen tekst en beeld	++	+	+-	-	--
Hebben de pagina's een goede bladspiegel?	++	+	+-	-	--
Vormen de afzonderlijke pagina's samen een geheel?	++	+	+-	-	--
Is het boek netjes afgewerkt?	++	+	+-	-	--

Beoordeling in woorden:

.....

.....

.....

.....

Cijfer:

18. De pagina

Opdracht

Kies de pagina uit het boekje waar je het meest trots op bent.

Je kan deze pagina kiezen aan de hand van de volgende criteria:

- Vormgeving (bijv. de pagina is een mooie combinatie van tekst en beeld)
- Voorstelling (bijv. de pagina is een leuke foto van het proefje)
- Inhoud (bijv. de pagina geeft een goed verslag van een projectles)

Beschrijf kort waarom jij deze pagina gekozen hebt.

.....

.....

.....

- Presenteer deze pagina tijdens de afsluiting van het project aan de deelnemende klassen en docenten.
- Vervolgens lever je deze pagina in bij de leerlingen van 5Havo.

Spiegelen

Docentenhandleiding

leergebiedoverstijgend lesmateriaal kunst en cultuur

Leerjaar

Klas 1, vmbo

Omvang

Ongeveer 12 weken bij verschillende lessen.

Doel

Het maken, samenstellen en vormgeven van een boek over spiegelen.

Opdracht

Leerlingen werken bij verschillende vakken aan een project 'Spiegelen' en verzamelen de resultaten in een eigen boek waarvan ze de auteur en de vormgever zijn.

Werkwijze

De leerlingen zijn tijdens het project Spiegelen een aantal weken (ongeveer 12) tijdens het reguliere lesrooster bezig rondom het thema spiegelen.

De eerste week volgen de leerlingen de introductie les en een aantal themalessen. (zie bijlage Planning.)

De weken daarna krijgen de leerlingen bij diverse vakken lessen rondom het thema. De resultaten van de lessen verzamelen de leerlingen in hun verzamelmap die ze tijdens de introductie gekregen hebben. Deze verzameling vormt de basis van hun Spiegelboekje. De leerlingen geven het boekje vorm tijdens de kunstlessen. In totaal hebben de leerlingen ongeveer 12 lessen om de opdrachten bij de kunstvakken te maken en om het materiaal uit de andere lessen te verzamelen en het boekje te maken. Bij de kunstvakken kiezen de leerlingen van de vijf opdrachten er vier uit.

De klassen starten met een introductie (Zie bijlage Introductie).

De leerlingen werken tijdens het project individueel maar ook in groepsvorm.

De inhoudsopgave is vooraan in het leerlingenmateriaal opgenomen. Op deze inhoudsopgave kunnen docenten aangeven welke opdrachten de leerlingen hebben afgerond.

Het project wordt afgesloten met een tentoonstelling. Deze tentoonstelling wordt georganiseerd door leerlingen uit 5 Havo. Zij verzamelen de materialen voor de tentoonstelling, organiseren de tentoonstelling en maken het uiteindelijke Spiegelboek.

Algemene leerdoelen

- Plannen: de leerling maakt een planning voor de diverse onderdelen tijdens dit project.
- Reflecteren: de leerlingen spiegelen, wat doe ik goed, hoe kan het beter?
- Samenwerken: bij de verschillende onderdelen werken de leerlingen samen.

Vakspecifieke leerdoelen

- Biologie: invloed van hersenen op beweging
- Duits: spreekvaardigheid
leesvaardigheid
- Engels: woordkennis vergroten
spreekvaardigheid
woord kennis vergroten
- Wiskunde: construeren van spiegelbeelden
symmetrie as, spiegelas
kenmerken van spiegelbeelden
- Kunstvakken: verbeelden van tekst
tekst en beeld combineren (toegepaste vormgeving)
ICT vaardigheden (Photoshop)

- vormaspecten: symmetrie, asymmetrie, kleur, contrast, maat, verhouding, schaal
 - voorstelling: figuratief, non figuratief, expressief, statisch dynamisch
 - portret fotograferen (compositie, belichting, afsnijding, close up)
 - portret tekenen (lijnvoering, compositie, kleurwerking, omtreklijn, contour)
 - materiaal en techniek kennis
- Geschiedenis:
 - Griekse mythologie
 - kenmerken van bepaalde tijden
 - inleven in tijdsbeeld
 - verhalen schrijven
- Nederlands:
 - diverse dichtvormen
 - formuleren
- Techniek
 - materiaalkennis
 - buigen
 - de werking van een lachspiegel

Eigen leerdoel / Vrije opdracht

De leerlingen stellen zichzelf tijdens dit project een eigen leerdoel en bedenken zelf een onderwerp dat ze binnen het thema Spiegelen nog willen onderzoeken. Voor dit onderwerp zoeken ze zelf de vakdocent op die dit kan begeleiden. De resultaten van deze activiteit komen ook in het boekje. Voor dit hoofdstuk bedenken ze zelf een titel.

Beoordelen en evalueren

- Bij elk onderdeel van het project hoort een specifieke vakbeoordeling, dit doet de desbetreffende vakdocent.
- Het uiteindelijke boekje wordt op inhoud en vormgeving beoordeeld door de kunstvakdocent, ook de leerling geeft een waardering (zie 'beoordeling vormgeving' in het leerlingenmateriaal).
- In het boekje komt ook een pagina waarop elke docent na afloop van het project een schriftelijke beoordeling geeft over de inzet van de leerlingen en het uiteindelijk resultaat van de les en het boekje.
- De leerling beoordeelt zichzelf voor de vaardigheden 'plannen en organiseren' en 'samenwerken' door in de schema's (zie leerlingenmateriaal 'beoordelen vaardigheden') het vak te omcirkelen waarin hij denkt te zitten.

Organisatie

- creëer draagvlak bij collega's, informeer collega's en maak afspraken over de planning en de beoordeling;
- zorg voor een pakkende introductie waarbij de collega's ook betrokken zijn;
- bij de introductie van het project krijgen leerlingen een verzamelmap waarin zij de spullen van het project bewaren. Maak hier met leerlingen duidelijke afspraken over;
- leerlingen werken de verschillende onderdelen van het boekje op hetzelfde formaat uit;
- snijd papier voor de boekjes (elke leerling krijgt een pakketje);
- maak een goede planning;
- regel de tentoonstellingslocatie;
- organiseer de introductie activiteiten;
- maak een afspraak met het museum voor een culturele middag.

Materialen

- methode getal en ruimte 1 vmbo t / havo deel 2
- computers met photoshop programma
- spiegel (ook bij Engels)
- digitale camera's
- goede printer
- materiaal om lachspiegels te maken
- materiaal voor demo hersen proef
- vaklokaal kunstvakken (tekenpapier, oliepastel, gekopieerde portretten)
- dossier mappen

- gesneden papier 20 bij 20cm
- Duitse teksten

Bijlage: Planning

leerlingactiviteiten	Tijd (wk nr.)	Aant Les-sen	Inhoud van de begeleiding	groepsvormen	aanwijzingen
Introductie van het project en bijbehorende activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> • (aan)tekeningen van de activiteiten • uitleg van de opdracht(en) • luisteren naar verhaal • kijken naar demonstratie spiegel maken • in duos' portret tekenen • kijken naar presentatie spiegelende voorwerpen met betekenis 	1	2	<ul style="list-style-type: none"> • Introductie-activiteiten organiseren • Opdrachten uitleggen 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • duo's 	<ul style="list-style-type: none"> • Leg duidelijk uit dat de map met de diverse papiersoorten telkens meenemen
Spiegelende vormen: <ul style="list-style-type: none"> • Kijken naar demo • Luisteren naar uitleg • Individueel werken 	1	2	<ul style="list-style-type: none"> • Demo maken • Uitleg opdrachten • beoordelen 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • individueel 	<ul style="list-style-type: none"> • zorg voor wat extra geodriehoeken • regel van tevoren kleine spiegel-tjes
Kunstvakken <ul style="list-style-type: none"> • korte uitleg opdrachten • terugblik op spiegelende vormen • leerlingen kiezen opdrachten • opdrachten uitvoeren 	1	1 per week	<ul style="list-style-type: none"> • klassikale uitleg • individuele begeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • individueel 	<ul style="list-style-type: none"> • geef een duidelijke uitleg over het werken met Photoshop • ict ruimte reserveren?
Iemand met hersens <ul style="list-style-type: none"> • centrale uitleg hersenen • practicum 	1	1	<ul style="list-style-type: none"> • klassikale uitleg • begeleiden duo's 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • duo's 	<ul style="list-style-type: none"> • spiegeltjes regelen
Kunstvakken <ul style="list-style-type: none"> • Terugblik op iemand met hersens • opdrachten uitvoeren 	2	1	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg • individuele begeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • individueel 	<ul style="list-style-type: none"> • breng structuur aan in de volgorde van de opdrachten leerlingen kunnen bijv. illustraties nog niet maken!
Mirror mirror on the wall <ul style="list-style-type: none"> • woorden geleerd • uiterlijk presenteren • elkaar spiegelen • presenteren spiegelbeeld • sprookje lezen • sprookje uitbeelden 	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg • begeleiden duo's • bespreken spiegelbeeld presentaties • sprookje lezen • beoordelen uitbeelden sprookje 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • duo's • samenwerken in een groepje 	<ul style="list-style-type: none"> • geef het belang van het leren van de woordenlijst aan

Narcissus ziet zijn spiegelbeeld <ul style="list-style-type: none"> • periode keizen • voorbereiden • verhaal schrijven 	2	2	<ul style="list-style-type: none"> • terug blik verhaal Narcissus bij intro • leerlingen helpen bij keuzes maken voor periodes • leerlingen helpen bij bronnen kiezen 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • individueel 	•
Kunsvakken <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik Narcissus ziet zijn spiegelbeeld • Mirror mirror on the wall • opdrachten uitvoeren 	3	1	<ul style="list-style-type: none"> • individuele begeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • individueel 	
Als ik in de spiegel kijk, gedicht over jezelf <ul style="list-style-type: none"> • leerlingen schrijven gedichten • leerlingen presenteren gedichten • beoordeling 	3	2	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg • individuele begeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • individueel 	<ul style="list-style-type: none"> • zorg voor meerdere gedichten ter inspiratie • laat leerlingen van tevoren eens oefenen met de site van stichting kinderen en poëzie.
Der deutsche Spiegel <ul style="list-style-type: none"> • artikelen lezen • cartoons bespreken • uitspraak oefenen 	3	1	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg • groepjes begeleiden • 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • groepswerk • duo's 	•
Kunsvakken <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik gedichtenschrijven • Deutsche spiegel • Uitleg vrije opdracht, groepjes maken • opdrachten uitvoeren 	4	1	<ul style="list-style-type: none"> • individuele begeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • individueel 	
Ik zie ik zie wie <ul style="list-style-type: none"> • kijken naar presentatie • opdrachten uitvoeren • presenteren 	4	1	<ul style="list-style-type: none"> • klassikale uitleg • begeleiden duo's • 	<ul style="list-style-type: none"> • klassikaal • duo's 	<ul style="list-style-type: none"> • let goed op de classesfeer, maak zelf een keuze wat wel of niet kan
Vrije opdracht <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen werken bij desbetreffende vakdocent op moment naar keuze 	4	Bepalen lln zelf	<ul style="list-style-type: none"> • Groepswerk begeleiden 	•	<ul style="list-style-type: none"> • maak duidelijke afspraken met de leerlingen over resultaten, opruimen ed.
Kunsvakken <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik ik zie ik zie wie • Vrije opdracht • Opdrachten uitvoeren 	5	1			

Culturele middag <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen volgen museum programma • Leerlingen proberen zelf de werkwijze van Emil Nolde uit 	5	3	<ul style="list-style-type: none"> • Begeleiden van middag-programma 	<ul style="list-style-type: none"> • Begeleiding door museum-docent 	Vervoer regelen, fietsen ed.,
Vrije opdracht <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen werken bij desbetreffende vakdocent op moment naar keuze 	5	Bepalen lln zelf	<ul style="list-style-type: none"> • Groepswerk begeleiden 	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • bekijk de resultaten en bespreek vervolg met leerlingen
Kunstvakken <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik culturele middag • Vrije opdracht • Opdrachten uitvoeren 	6	1			
Lachspiegels maken <ul style="list-style-type: none"> • Luisteren naar uitleg • Opdracht uitvoeren 	6	1	<ul style="list-style-type: none"> • klassikale uitleg • begeleiden individuele leerling 		
Trampoline springen <ul style="list-style-type: none"> • Luisteren naar uitleg • Vragen maken • Opdracht uitvoeren 	6	1	<ul style="list-style-type: none"> • Groepswerk begeleiden 		<ul style="list-style-type: none"> • Let goed op het vangen!
Vrije opdracht <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen rondwerken bij desbetreffende vakdocent af op moment naar keuze 	6	Bepalen lln zelf	<ul style="list-style-type: none"> • Groepswerk begeleiden 	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • bespreek en beoordeel het eind resultaat
Kunstvakken <ul style="list-style-type: none"> • Terug blik lachspiegels maken • Vrije opdracht • Trampoline springen • Opdrachten uitvoeren: lachspiegel portretten 	7	1	<ul style="list-style-type: none"> • individuele begeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • individueel 	
Kunstvakken <ul style="list-style-type: none"> • Inhoud boekjes compleet? Eventueel thuis afmaken en omslag ontwerpen • Uitvoeren opdrachten 	8	1			Afspraken maken inhoud boekjes
Kunstvakken <ul style="list-style-type: none"> • Boekjes maken 	9	1			
Kunstvakken <ul style="list-style-type: none"> • Boekjes maken 	10	1			

De finale <ul style="list-style-type: none"> • Presenteren mooiste pagina • Reacties collega's en medeleerlingen 	11	1			Collega's uitnodigen Camera's regelen – filmpje draaien tij- dens tentoonstelling van de presentaties
Tentoonstelling geregeld door 5 havo leerlingen	12	1			

Bijlage: Introductie

Intro Spiegelen

Welkom	(docent)
11:40 – 11:45	Uitleg leergebied kunst en cultuur Spiegelen (docent)
11:45 – 11:55	Verhaal Narcissus en Gedicht Narcissus (docent, leerling)
11:55 – 12:00	Presentatie collega's spiegelend voorwerp met betekenis
12:00 – 12:10	Spiegel gedichten door leerlingen
12:10 – 12:35	Klas 1 GC: scheikunde spiegel demonstratie
12:10 – 12:35	Klas 1 GA: tekenen opdrachten en materiaal uitdelen
12:35 – 12:55	Klas 1 GA: scheikunde spiegel demonstratie
12:35 – 12:55	Klas 1 GC: tekenen opdrachten en materiaal uitdelen
12:55 – 13:05	Uitleg materiaal en beginnen voor het eten
13:05 -	Spullen opruimen en pauze

Gedichten

De spiegel

Wanneer ik in de spiegel kijk,
Dan staar ik in een aangezicht
Dat mij nog nauwelijks herkent:

Een maanlandschap
Met kraters en ravijnen
Die ik nooit eerder had gezien.

Nee, dit is geen gezicht
En hier moet dringend wat gebeuren:
Dus ga Ik nog vandaag
Een nieuwe spiegel kopen.

(Een puber)

De metamorfose van Narcissus

Na jaren boog hij zich weer eens voorover
Bezag in 't water koel zijn eigen spiegelbeeld
Een aanblik die hem nimmer had verveeld
Maar die hem nu deed snikken in het lover

De wurggreep van de Tijd zal niemand sparen
Héén vliedt de Schoonheid in 't verglijden van de jaren.

(Uitleg lover is gebladerte, blad van bomen)

Spiegelstraat

De galerie is vol
met kunst van dure namen
Appels en Corneilles
staan te kleuren achter ramen

Onbetaalbaar voor de kleine man
aan de straatkant van de ruit
Die ook nog schrikt van 't spiegelbeeld
En denkt: 'Wat zie ik er kleurloos uit!'

Lachspiegel

Spiegeltje, spiegeltje,
wat is er toch aan de hand?
Zo lijk ik heel mager,
dan weer aan de dikke kant.

Nu hele korte benen,
zo lijk ik een lange trien.
Spiegeltje, spiegeltje,
lach jij mij nu uit misschien?